

Bijlage A**Format Integraal gebiedsplan (projectplan voor aanvragen)****Samenwerking integrale gebiedsontwikkeling – UITVOERING – GELDERLAND 2025**

Een integraal gebiedsplan is een verplichte bijlage bij uw aanvraag. Daarnaast is ook een projectplan een verplichte bijlage. De verplichte onderdelen uit artikel 1.6 (projectplan) en artikel 2.6.5 lid 2 (integraal gebiedsplan) van de “Verordening Europese Landbouwsubsidies 2023-2027 provincie Gelderland” en de bijdrage aan de selectiecriteria zoals uitgewerkt in artikel 10 en bijlage 1 van het “Openstellingsbesluit GLB Uitvoering van samenwerking voor integrale gebiedsontwikkeling provincie Gelderland 2025” worden gebruikt bij de beoordeling van uw aanvraag. In dit format zijn deze onderdelen gecombineerd opgenomen. Bij gebruik van dit format hoeft u daarom niet twee afzonderlijke documenten aan te leveren.

1. ALGEMEEN**1a Projectnaam**

SIG Uitvoering HBFO

1b PenvoerderToelichting

Vul hieronder de naam en het vestigingsadres van de penvoerder van het samenwerkingsverband in. Let op! Vul het model samenwerkingsovereenkomst in (model is terug te vinden op www.stimulus.nl), dit is een verplichte bijlage bij uw subsidieaanvraag.

Naam:	Gemeente Rheden Contactpersoon Kitty Lamaker
Vestigingsadres:	Hoofdstraat 3 6994 AB De Steeg

1c WeigeringsgrondenToelichting

Beantwoord onderstaande vragen om vast te stellen dat er géén sprake is van een weigeringsgrond op grond van artikel 2.6.6 van de Verordening.

Let op! Wanneer u een vraag met “ja” beantwoordt, kan subsidie worden geweigerd.

Wordt de aanvraag gedaan door een reeds bestaand samenwerkingsverband? Zo ja, licht hieronder toe in hoeverre de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd nieuw zijn voor dit reeds bestaande samenwerkingsverband.	Ja /Nee
Is voor de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd steun verleend op grond van titel 5.8 (Samenwerking in veenweiden en overgangsgebieden N2000) van de Regeling Europese EZK- en LNV-subsidies 2021?	Ja /Nee

1d Doelstelling(en) van het projectToelichting

Geef een beschrijving van wat u met het project wil bereiken.

De eigenaren en gebruikers van het HBFO-gebied willen in het HBFO uiterwaardengebied een voortrekkersrol innemen om duurzame voedselproductie samen te laten gaan met de unieke culturele en natuurlijke waarden van het gebied én de specifieke wateropgaven in het gebied. Het project heeft als doel de biodiversiteit te herstellen en te versterken, de hydrologische en bodemkundige condities te verbeteren en het landschap klimaatbestendiger te maken. Dit wordt bereikt door natuurinclusieve landbouw te combineren met natuurbeheer, waardoor efficiënter gebruik wordt gemaakt van natuurlijke hulpbronnen en de cultuurhistorische waarden van het landschap behouden blijven. Het project richt zich op een duurzame balans tussen natuur, landbouw en cultuurhistorie, met oog op toekomstige generaties.

Dit doel willen we bereiken door middel van een integrale aanpak die breed gedragen wordt. Dit doen we door middel van het uitvoeren van een aantal maatregelen op bedrijfsniveau en het verhogen van het kennisniveau van deelnemers met betrekking tot duurzaam bodembeheer en kringlooplandbouw.

Concreet streven wij binnen de projectperiode naar:

- een aantoonbare verbetering van de bodemkwaliteit bij deelnemende bedrijven (verhoging organische stofgehalte en vermindering nutriëntenverliezen);
- een substantiële reductie van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen door vervanging door mechanische technieken;
- uitbreiding en versterking van groenblauwe-landschapselementen binnen het gebied;
- vermindering van stikstof- en broeikasgasemissies door investeringen in duurzame energie en emissiearme stal- en bedrijfsvoering;
- versterking van biodiversiteit door inrichting en beheermaatregelen op perceels- en landschapsniveau.

2. GEBIED

2a Afbakening van het gebied

Toelichting

Geef een beschrijving van de afbakening van het gebied. Voeg eventueel foto's of kaarten (als bijlage) toe.

Het plangebied HBFO omvat een deel van Boven-IJssel en bestaat uit de uiterwaarden Havikerwaard, Beimerwaard, Fraterwaard en Olburgerwaard (zie Bijlage). Het gebied is door de eeuwen heen gevormd door de natuur en landgebruik. De uiterwaarden weerspiegelen het werk van vele generaties, zijn sterk verweven met de monumentaal aanwezige landgoederen Middachten en Twickel en kennen een verband tussen agrarisch gebruik en natuurlijke waarden. Het grillige verkavelingspatroon en de kronkelende waterlopen vormen tezamen met de verspreide boerderijen, beplantingselementen een afwisselend cultuurlandschap.

2b Analyse van het gebied

Toelichting

Geef een beschrijving van de analyse van het gebied.

Het plangebied is geohydrologisch gezien een complex gebied doordat het ligt ingesloten tussen de gestuwde Veluwe en de IJssel. Daardoor zijn de hoogteverschillen tussen de Veluwe en de HBFO groot. Het gebied is gevormd door geomorfologische processen in verschillende ijsstijden. De bodem bestaat voornamelijk uit klei op zand, met locaties waar veen en löss aan de oppervlakte komen. Het grondwater stroomt hoofdzakelijk vanuit de Veluwe in (zuid)oostelijke richting.

Het landschap is door de eeuwen heen gevormd door natuur en landgebruik. Vanaf de steile zuidelijke rand van de Veluwe loopt er een landschappelijke gradiënt van stuwwallandschap met veel landgoederen, naar historisch natte broekgebieden met kwel, naar de uiterwaarden met rivier, naar de oeverwallen aan de overzijde van de rivier. Op de grens van de Veluwe met de Havikerwaard liggen op landgoed van Middachten twee bronbossen: het Faisantenbosch en het Kooibosch. Beiden zijn ontstaan door opkomend kwel vanuit de Veluwe. De bronbossen op het Landgoed zijn van grote waarde. De aanwezigheid van de IJssel heeft het landschap van de uiterwaarden HBFO bepaald. Nog steeds is de invloed van de IJssel op het plangebied groot.

Er bevinden zich twee landgoederen in het plangebied. Het zuidelijk deel van het plangebied (Havikerwaard en Beimerwaard) omvat het landgoed Middachten. Het Hof te Dieren is een levendig terrein, met park, moestuinen, landerijen en bospercelen, in het beheer van Stichting Twickel. De meeste van de agrarische bedrijven zijn melkveebedrijven, waarvan er tientallen liggen in de Beimer- en Havikerwaard, vijf in de Fraterwaard en één in de Olburgerwaard.

Delen van het gebied maken onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Rijntakken en het Gelders Natuur Netwerk. Verder is het gebied grotendeels aangemerkt als Groene Ontwikkelingszone.

2c Uitdagingen van het gebied

Toelichting

Geef hieronder een beschrijving van de uitdagingen van het gebied.

Uit verschillende studies, beleid en de belangen die spelen in het gebied, zijn de volgende knelpunten gededistilleerd met betrekking tot het HBFO gebied.

1. **Instandhouding Landgoederen.** De landgoederenzone tussen De Steeg en Dieren, die grotendeels wordt gevormd door Hof te Dieren en Middachten met (voormalige delen van) Avegoor, wordt hoog gewaardeerd als erfgoed. Het is de uitdaging om de inkomsten op peil te houden en waar nodig te zoeken naar alternatieve inkomstenbronnen, die passen bij dit kostbare landschap.
2. **Toekomstgerichte landbouw.** De landbouw blijft de belangrijkste beheerder van de uiterwaard. Deze landbouwbedrijven staan wel voor een belangrijke verduurzamingsopgave. Ambities bestaan voornamelijk uit het optimaliseren van de bedrijfsvoering door middel van rantsoenaanpassing, optimaliseren van het bodemgebruik en extensivering.
3. **Klimaatadaptatie opgave.** Klimaatverandering zal effect hebben op het afvoerregime van de IJssel. Het Rivierpeil en grondwaterpeil in de uiterwaarden zijn door de grofzandige ondergrond van de uiterwaarden gekoppeld als communicerende vaten. De invloeden van de IJssel liggen buiten de invloedssferen van de lokale gebruikers. Wel kunnen er mitigerende maatregelen worden getroffen om de extremen beter op te vangen.
4. **Kwaliteit van natuurlijke hulpbronnen.** Het verbeteren van de kwaliteit van de bodem, het water en de lucht is een prioriteit binnen het HBFO gebied. Gevoelige natuurtypen staan onder druk door verhoogde nitraat- en fosfaatgehalten in oppervlaktewater. Het verbeteren van luchtkwaliteit en het verlagen van de stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden valt ook onder de opgaven.

5. **Vergroten biodiversiteit.** In de Havikerwaard in het bijzonder liggen mogelijkheden om de voedselrijke, vochtige uiterwaardgebieden te verbinden met de veel drogere en zandige stuwwallandschappen van de Veluwe. Hier zou een grotere uitwisseling tussen dier en plantensoort plaats kunnen vinden, waardoor het oppervlak van diverse habitats zoveel mogelijk vergroot wordt.

De urgentie van deze uitdagingen is hoog. Verdroging, druk op Natura 2000-gebieden, matige waterkwaliteit volgens KRW-beoordelingen en toenemende klimaatextremen (droogte en piekneerslag) vragen om directe actie. Daarnaast zorgen beleidsontwikkelingen rondom stikstof, Integraal Riviermanagement en waterveiligheid voor onzekerheid bij landbouwbedrijven. Het uitblijven van gerichte investeringen zou leiden tot verdere achteruitgang van natuurkwaliteit, economische druk op agrarische bedrijven en verlies van samenhang in het gebied.

3. ORGANISATIESTRUCTUUR EN BETROKKEN PARTIJEN

3a Samenwerkingsverband

Toelichting

Geef een beschrijving van de organisatiestructuur van het samenwerkingsverband. Beschrijf in elk geval de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partners in de uitvoering van het gebiedsplan. Geef ook aan welke kennis en achtergrond de beoogde partners meebrengen en wat de toegevoegde waarde van de partners is voor de uitvoering van het gebiedsplan.

Let op! Voeg - indien een partner activiteiten uitvoert in het kader van bijeenkomsten voor kennisoverdracht - de CV's van de personen die de kennisoverdracht gaan uitvoeren toe als bijlage bij de aanvraag.

Het samenwerkingsverband bestaat uit 11 agrarische ondernemers, Landgoed Middachten, Stichting Twickel en de gemeente Rheden (penvoerder). Daarmee zijn zowel grondgebruikers, grondeigenaren, natuur- en erfgoedbeheerders als een publieke partij vertegenwoordigd. Het samenwerkingsverband omvat het grootste deel van het agrarisch areaal binnen het HBFO-gebied en borgt daarmee een gebied dekkende aanpak. De organisatie is compact en doelgericht ingericht met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden.

De gemeente Rheden is penvoerder en vervult een centrale rol in de coördinatie, financiële administratie en communicatie. Zij wordt hierbij ondersteund door een projectenbureau dat de projectmatige uitvoering en administratieve borging verzorgt.

De deelnemende landbouwers en landgoederen zijn eigenaar van de maatregelen op hun bedrijven en daarmee verantwoordelijk voor de uitvoering. Door deze opzet blijft de uitvoering dicht bij de praktijk, terwijl tegelijkertijd wordt gestuurd op samenhang en gezamenlijke doelen binnen het gebied.

De samenwerking is gebaseerd op vertrouwen, gedeelde urgentie en de overtuiging dat gezamenlijk handelen noodzakelijk is om duurzame resultaten voor het HBFO-gebied te realiseren.

3b Betrokken partijen

Toelichting

Geef een beschrijving van de (overige) partijen die betrokken zijn bij het gebiedsplan.

Naast de samenwerkingspartners zijn ook andere gebiedspartijen betrokken bij het gebiedsplan.

- De gemeente Doesburg en gemeente Bronckhorst zijn betrokken vanuit haar rol in ruimtelijke ordening, omgevingsbeleid en afstemming op lokale gebiedsontwikkelingen.
- Waterschap Rijn en IJssel is betrokken als beheerder van het watersysteem in het gebied en als partner bij vraagstukken rondom waterkwaliteit, waterkwantiteit en klimaatadaptatie
- Daarnaast is BoerenNatuur Veluwe betrokken vanuit kennis en ervaring met agrarisch natuurbeheer en groenblauwe dooradering.

Ook andere grondeigenaren in het gebied, waaronder relevante particuliere of institutionele eigenaren, worden betrokken waar maatregelen hun gronden raken of afstemming nodig is. De verschillende partijen zijn op passende momenten betrokken bij de opzet, afstemming en (waar relevant) de uitvoering van het plan, onder meer via overlegmomenten en gebiedsbijeenkomsten.

3c Belanghebbenden

Toelichting

Geef een beschrijving van belanghebbenden en de relatie met de belanghebbenden bij het gebiedsplan.

Binnen het HBFO-gebied zijn verschillende belanghebbenden actief die direct of indirect geraakt worden door de uitvoering van het gebiedsplan.

Gemeente Rheden

De gemeente Rheden heeft in de Omgevingsvisie Buitengebied Rheden het HBFO-gebied aangewezen als voorbeeld van een duurzaam buitengebied: financieel duurzaam, natuurinclusief, maatschappelijk duurzaam, (hoogwater)veilig en circulair. De historische en natuurlijke kwaliteiten in de gradiënt van Veluwe tot IJssel zijn daarbij sturend. Het gebiedsplan sluit direct aan op deze beleidsambities.

Overige betrokken gemeenten Doesburg en Bronckhorst

Deze gemeenten zijn belanghebbend vanuit hun ruimtelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid bij het buitengebied. Zij zorgen voor beleidsmatige en ruimtelijke afstemming, zodat maatregelen goed inpasbaar en uitvoerbaar zijn binnen de geldende kaders.

Landgoederen Middachten en Stichting Twickel

De landgoederen zijn belangrijke grondeigenaren en verpachters binnen het gebied. Zij hebben belang bij een toekomstbestendige agrarische bedrijfsvoering die bijdraagt aan instandhouding van natuur, landschap en cultuurhistorische waarden. Hun inzet richt zich op versterking van biodiversiteit, landschappelijke kwaliteit en duurzaam beheer op lange termijn.

Agrarische ondernemers

In het gebied zijn circa 15 landbouwbedrijven actief. Zij zijn de belangrijkste beheerders van het agrarische landschap en spelen een centrale rol in de uitvoering van maatregelen. De ondernemers streven naar een toekomstbestendige bedrijfsvoering waarin duurzame voedselproductie, bodemverbetering, klimaatadaptatie en biodiversiteitsversterking samenkomen. Voor hen is het essentieel dat ecosysteemdiensten (zoals waterberging, natuurbeheer en landschapselementen) bijdragen aan een economisch houdbaar bedrijfsmodel.

Waterschap Rijn en IJssel

Het waterschap is beheerder van het watersysteem in het HBFO-gebied. De watergangen hebben grotendeels de doelstelling 'natuurwater'. Het waterschap heeft belang bij verbetering van waterkwaliteit, het realiseren van bufferstroken, het gescheiden houden van sprenghwater en landbouwafvoer en het klimaatbestendig inrichten van het watersysteem. Afstemming met het waterschap is essentieel bij uitvoering van maatregelen.

Vertegenwoordiging van de agrarische sector

Boerennatuur is betrokken als vertegenwoordiger van boerenbelangen en als kennispartner op het gebied van agrarisch natuurbeheer en groenblauwe dooradering.

Door deze samenstelling van belanghebbenden is sprake van een brede betrokkenheid vanuit bestuur, landbouw, natuurbeheer en waterbeheer. Het gebiedsplan verbindt deze belangen in één integrale aanpak.

4. BIJDRAGE AAN DOELEN

4a Doelen GLB

Toelichting

Geef aan hoe de activiteiten bijdragen aan minimaal één van de volgende doelen:

1. Bijdragen aan de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering, onder meer door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, de koolstofvastlegging te verbeteren of duurzame energie te bevorderen
2. Bevorderen van de duurzame ontwikkeling of het efficiënte beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht, onder meer door de afhankelijkheid van chemische middelen te verkleinen
3. Bijdragen aan het tot staan brengen en ombuigen van biodiversiteitsverlies, tot versterking van ecosysteemdiensten en de instandhouding van habitats en landschappen

1. Klimaatadaptatie en -mitigatie

De maatregelen zijn gericht op het vergroten van de weerbaarheid van landbouwbodems tegen extremen zoals droogte en wateroverlast. Door verhoging van het organisch stofgehalte en toepassing van niet-kerende of aangepaste grondbewerking wordt de bodemstructuur verbeterd, kunnen gewassen dieper wortelen en wordt water beter vastgehouden.

Investerings in duurzame energie (zonnepanelen en energieopslag) verminderen de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en dragen bij aan reductie van CO₂-uitstoot. Elektrificatie van machines en voerrobots verlaagt het brandstofgebruik. Aanpassingen in stallen, zoals stroverdelers en koetoiletten, dragen bij aan vermindering van ammoniak- en broeikasgasemissies.

2. Duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen (water, bodem en lucht)

Binnen het project wordt sterk ingezet op verbetering van bodemkwaliteit. Door compostering van sloop- en bermmaaisel en toepassing van vaste mest neemt het organisch stofgehalte toe, waardoor de bodem een grotere sponswerking krijgt: water wordt beter vastgehouden en nutriënten spoelen minder snel uit.

Mechanische onkruidbestrijding (zoals wieden en mulchers) vervangt het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en draagt bij aan verbetering van water- en

bodemkwaliteit. Het hergebruik van regenwater voor mestverdunding vermindert de druk op grondwaterreserves en ondersteunt efficiënt waterbeheer.

3. Biodiversiteit, ecosysteemdiensten en landschap

Het project draagt bij aan herstel en versterking van biodiversiteit door aanleg en beheer van landschapselementen zoals knotwilgen, heggen en andere groenblauwe structuren. Het toepassen van organische bemesting en vermindering van kunstmestgebruik versterkt het bodemleven en daarmee de bovengrondse biodiversiteit.

Beheer van graslanden, inzet van groenbemesters en inrichting van kleiputten met flauwe taluds creëren leefgebied voor insecten, weidevogels en amfibieën. Deze maatregelen versterken ecosysteemdiensten en sluiten aan bij provinciaal beleid voor natuurinclusieve landbouw en groenblauwe dooradering.

4. Dierenwelzijn (ondersteunend aan GLB-doelen)

Een belangrijk deel van de investeringen is gericht op verbetering van het welzijn van melkvee. Dit gebeurt door vervanging of optimalisatie van stallen, toepassing van nieuwe stal technieken, installatie van koetoiletten en verbetering van voersystemen.

Deze maatregelen verhogen het diercomfort en dragen tegelijkertijd bij aan emissiereductie en efficiënter nutriëntenbeheer. Daarmee ondersteunen zij indirect de GLB-doelen op het gebied van klimaat en milieu.

Samenvattend

De combinatie van investeringen in bodemverbetering, duurzame energie, emissiearme technieken, landschapsinrichting en kennisontwikkeling zorgt ervoor dat het project integraal bijdraagt aan alle drie de GLB-doelen: klimaatadaptatie en -mitigatie, duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen en versterking van biodiversiteit en ecosysteemdiensten.

Werkpakket	GLB-doel 1: Klimaatverandering	GLB-doel 2: Duurzaam beheer van hulpbronnen	GLB-doel 3: Biodiversiteit en ecosysteemdiensten
1. Biodiversiteit versterken door duurzame grondbewerking	Verbeterde waterinfiltratie en klimaatbestendigheid van bodems	Vermindering gebruik chemische middelen	Versterking biodiversiteit in bodem en landschapselement en
2. Duurzame kringloop: mest en maaisel als bron voor bodemkwaliteit	Emissiereductie door efficiënter nutriëntenbeheer	Verbetering bodemstructuur en nutriëntenbenutting	Versterking bodemleven en biodiversiteit
3. Efficiënt en duurzaam	Reductie emissies en	Efficiënter	Indirecte

boeren: innovatieve stallen en voersystemen	transportbewegingen	nutriëntenbeheer	versterking biodiversiteit via lagere milieudruk
4. Productieve groenblauwe investeringen door emissiearme mechanisatie en duurzame energievoorziening	Vermindering fossiel energiegebruik en CO ₂ -uitstoot	Beperkte bijdrage	Beperkte bijdrage
5. Versterken biodiversiteit door inrichtingsmaatregelen	Beperkte bijdrage	Beperkte bijdrage	Vergroting leefgebied flora en fauna
6. Versterken biodiversiteit door aanplant van landschapselementen	Koolstofvastlegging in heggen en hagen	Erosiebeperking en verbetering luchtkwaliteit	Vergroting biodiversiteit en ecosysteemdiensten
7. Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten	Bevordering klimaatbestendige landbouw	Versterking bodem- en waterbewustzijn	Verhoging biodiversiteitsbewustzijn en kennisdeling

4b Doelen lokaal-regionaal beleid

Toelichting

Geef een uitwerking van hoe de activiteiten aansluiten bij het provinciaal beleid en bij beleid van gemeenten of waterschappen. Het beleid van de provincie is opgenomen in de Kadernota Agrifood 'Toekomst voor de Gelderse Boer'.

Dit project sluit direct aan bij het provinciale beleid, waaronder de Kadernota Agrifood 'Toekomst voor de Gelderse Boer', en bij de beleidsdoelstellingen van de betrokken gemeenten en het waterschap.

Aansluiting bij provinciaal beleid (Kadernota Agrifood)

De Kadernota Agrifood zet in op een toekomstbestendige, grondgebonden landbouw waarin kringlooplandbouw, natuurinclusieve bedrijfsvoering, innovatie en verduurzaming centraal staan. Het project draagt hier concreet aan bij door gerichte investeringen en maatregelen op bedrijfsniveau.

- **Kringlooplandbouw**

Door compostering van sloot- en bermmaaisel, toepassing van mestscheiding en vermindering van externe input (zoals kunstmest en krachtvoer) worden kringlopen op bedrijfsniveau versterkt. Dit vermindert afhankelijkheid van externe bronnen en draagt bij aan een robuust en duurzaam landbouwsysteem.

- **Innovatie en verduurzaming**

Investeringen in elektrische machines, voerrobots, zonnepanelen en energieopslag verlagen de CO₂-uitstoot en verminderen het gebruik van fossiele brandstoffen. Mechanische onkruidbestrijding vervangt chemische middelen en sluit aan bij de provinciale ambitie om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen structureel te reduceren.

- **Biodiversiteit en landschap**

Door aanleg en beheer van landschapselementen, natuur-inclusief graslandbeheer en

versterking van groenblauwe structuren wordt de biodiversiteit vergroot en de landschappelijke kwaliteit versterkt. Hiermee ondersteunt het project de provinciale ambitie om landbouw en natuur sterker te verbinden.

- **Dierenwelzijn en toekomstbestendige veehouderij**
Investerings in diervriendelijke stallen, koetoiletten en verbeterde huisvesting verhogen het welzijn van melkvee en dragen bij aan een duurzame en toekomstbestendige veehouderij.
- **Klimaatadaptatie**
Door verhoging van het organischestofgehalte, verbetering van de bodemstructuur en het vasthouden van water wordt de landbouw weerbaarder tegen klimaatverandering.

Met deze samenhangende aanpak ondersteunt het project de provinciale ambitie om het verdienvermogen van boeren te koppelen aan maatschappelijke opgaven op het gebied van klimaat, biodiversiteit en water.

Aansluiting bij gemeentelijk beleid

De betrokken gemeenten streven naar een duurzaam, klimaatrobuust en aantrekkelijk buitengebied waarin landbouw, natuur en leefbaarheid in balans zijn. Het project draagt hieraan bij door:

- verbetering van bodemkwaliteit en waterbergend vermogen, waardoor droogte en wateroverlast beter worden opgevangen;
- aanleg van landschapselementen zoals knotwilgen, heggen en hagen, wat bijdraagt aan landschappelijke kwaliteit, biodiversiteit en recreatieve beleving;
- vermindering van milieudruk door beperking van chemische middelen en versterking van kringloopprocessen;
- versterking van de economische duurzaamheid van agrarische bedrijven.

Aansluiting bij beleid van Waterschap Rijn en IJssel

Het waterschap heeft doelen op het gebied van waterkwaliteit, waterkwantiteit en klimaatadaptatie. Het project sluit hierbij aan door:

- verbetering van bodemstructuur en vermindering van nutriëntenuitspoeling, waarmee wordt bijgedragen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW);
- hergebruik van regenwater en efficiënter nutriëntenbeheer;
- maatregelen die water langer vasthouden in droge perioden en piekafvoeren beter opvangen;
- het voorkomen van bodemverdichting door aangepaste mechanisatie.

Door deze integrale en gebiedsgerichte aanpak levert het project een concrete bijdrage aan zowel provinciale als lokale beleidsdoelstellingen en versterkt het de samenhang tussen landbouw, natuur en water in het HBFO-gebied.

5. OMGEVING

5a Draagvlak

Toelichting

Geef hieronder een beschrijving van het aangetoonde draagvlak uit het gebied.

Let op! Voeg - indien van toepassing - ondertekende intentieverklaringen van zoveel mogelijk verschillende gebiedspartijen zoals een gemeente, een waterschap, een natuur- en landschapsorganisatie of een burgerinitiatief als bijlage bij de aanvraag toe.

Het draagvlak voor dit plan wordt onderstreept doordat de belangrijkste samenwerkingspartners formeel hun steun hebben uitgesproken:

- Het waterschap heeft een intentieverklaring ondertekend waarin het zijn betrokkenheid en steun voor de uitvoering van het project bevestigt.
- De betrokken gemeenten binnen het projectgebied hebben eveneens intentieverklaringen afgegeven, waarmee zij hun medewerking en commitment aan de doelstellingen van het project tonen.
- De agrarische natuurvereniging / boerencoöperatie heeft zich via een intentieverklaring verbonden aan de gezamenlijke uitvoering en het realiseren van de beoogde resultaten.

Deze intentie/draagvlakverklaringen vormen een solide basis voor samenwerking en laten zien dat het project bestuurlijk en sectoraal breed wordt gedragen.

Daarnaast sluit het gebiedsplan aan bij bredere maatschappelijke wensen in het gebied. Inwoners en recreanten hechten grote waarde aan behoud van het karakteristieke landschap, versterking van natuur en biodiversiteit en een toekomstbestendige landbouw die bijdraagt aan de kwaliteit van het buitengebied. De voorgestelde maatregelen – zoals versterking van landschapselementen, verbetering van waterkwaliteit en verduurzaming van agrarische bedrijven – dragen bij aan een aantrekkelijk, toegankelijk en leefbaar gebied. Daarmee wordt tevens bijgedragen aan de beleving van het unieke landschap in de gradiënt van Veluwe tot IJssel, dat door inwoners en bezoekers hoog wordt gewaardeerd.

Hiermee sluit het project aan bij de maatschappelijke roep om een sterke verbinding tussen natuur, landschap en duurzame voedselproductie. Het draagvlak is daarmee niet alleen bestuurlijk, maar ook maatschappelijk verankerd.

5b Negatieve omgevingseffecten

Toelichting

Beschrijf of uw activiteiten kunnen leiden tot negatieve omgevingseffecten en licht dit toe.

Dit project bestaat uit maatregelen die zijn gericht op verbetering van klimaat, bodem- en waterkwaliteit, biodiversiteit en de toekomstbestendigheid van de agrarische bedrijfsvoering. De investeringen en activiteiten zijn zorgvuldig gekozen om negatieve omgevingseffecten te voorkomen en juist positieve veranderingen te realiseren.

- Er wordt minder gebruik gemaakt van chemische middelen; mechanische onkruidbestrijding en organische bemesting staan centraal.
- Door verhoging van het organisch stofgehalte en verbetering van de bodemstructuur wordt water beter vastgehouden, neemt de uitspoeling van nutriënten af en wordt wateroverlast beperkt.
- Investerings in duurzame energie en elektrificatie van bedrijfsprocessen zorgen voor minder uitstoot van broeikasgassen en een lagere milieubelasting.
- Het aanleggen en beheren van landschapselementen en het versterken van biodiversiteit dragen bij aan een aantrekkelijk, klimaatbestendig en gezond landschap. In specifieke situaties kan de aanleg van landschappelijke beplanting invloed hebben op de waterdoorvoer bij hoogwater. Daarom worden deze maatregelen vooraf afgestemd met en – indien vereist – vergund door het waterschap, zodat effecten op waterveiligheid en waterafvoer zorgvuldig worden beoordeeld en geborgd.

Mogelijke tijdelijke effecten tijdens de uitvoering (zoals kortdurende verstoring door werkzaamheden of transportbewegingen) worden geminimaliseerd door zorgvuldige planning, uitvoering conform geldende wet- en regelgeving en – indien van toepassing – tijdige afstemming over vergunningen en voorwaarden.

Uit de inventarisatie bij de deelnemende bedrijven blijkt dat de voorgestelde investeringen per saldo leiden tot een aantoonbare verbetering van klimaat, natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en bedrijfsvoering.

6. MAATREGELEN

Geef hieronder per maatregel een duidelijke beschrijving van de beoogde resultaten en de activiteiten die u gaat uitvoeren. Geef daarbij ook aan wanneer u deze activiteiten gaat uitvoeren.

Let op! Wanneer bepaalde maatregelen géén onderdeel uitmaken van het gebiedsplan, laat deze dan leeg of geef aan dat deze niet van toepassing is.

U kunt de volgende maatregelen uitwerken in de paragrafen van dit hoofdstuk:

- 6a Productieve investeringen groenblauw en dierenwelzijn door landbouwers
- 6b Niet-productieve investeringen op landbouwbedrijven - niet gericht op het watersysteem
- 6c Niet-productieve investeringen op landbouwbedrijven - gericht op het watersysteem
- 6d Niet-productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven - alleen waterkwantiteit
- 6e Niet-productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven - niet alleen waterkwantiteit
- 6f Kennisoverdrachtsactiviteiten
- 6g Voorbereiding en uitvoering van ruilverkaveling
- 6h Ontwikkelen en beproeven van innovaties
- 6i Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten

6a Productieve investeringen groenblauw en dierenwelzijn door landbouwers

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Werkpakket Biodiversiteit versterken door duurzame grondbewerking • Moreni mulcher • Klepelmaaier • Rotorkoep • Frontkruimelaar • Voorzetwoeler • Klepelmaaier • Dubbelluchtbanden • Kriebelegg wiedeeg • Bandenspanningssysteem (voor tractor) • Messenbalk front • Messenbalk zij (Heggenmaai machine)	Foto en factuur van aanschaf
Werkpakket Duurzame kringloop: mest en maaisel als bron voor bodemkwaliteit • Mestvaalt • Mestvitalisator • Regenwateropvangtanks • Mestscheiding in combimestmixer • Maaiselopslag • BK boxen diepe ligboxen • Composteerplaat	Foto en factuur van aanschaf

Werkpakket Efficiënt en duurzaam boeren: innovatieve stallen, grotere silo's en slimme voersystemen • 165 boxafscheidingen • Grote voersilo • Voerrobot • Stal Gerrit van Beek stal incl stroverdeler, koetoilet, BK boxen • GPS tbv strokenteelt • Kraankist tbv Korte keten	Foto en factuur van aanschaf
Werkpakket. Duurzaam vooruit: overstap naar elektrische landbouwmachines. • Elektrische transporter • Klein beheer gereedschap inclusief safe voor elektrische apparaten • ClubCar Urban L7e LWB Cargo transportkar met kenteken • Schoffelmachine asis unit compact trike 3 wieler zitwerktuig • Elektrische schoffelmachine kruiwagenmodel • Accu aanschaf en installatie • Zonnepanelen 35 • 152 Zonnepanelen en een laadpaal. • Energie-opslag	Foto en factuur van aanschaf

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten. Wanneer vergunningen nodig zijn om een resultaat te realiseren, geef dan hier aan of deze vergunningen al dan niet zijn afgegeven dan wel of er een positief preadvies is afgegeven door de vergunnende instantie.

Tip! Geef in deze toelichting tevens aan hoe een duurzaam behoud van deze resultaten na afloop van de uitvoering van het gebiedsplan worden geborgd.

De genoemde investeringen zijn gericht op structurele verbetering van bodemkwaliteit, emissiereductie, biodiversiteit en dierenwelzijn binnen het HBFO-gebied. De machines en installaties maken een omschakeling mogelijk naar minder chemische inzet, efficiënter nutriëntenbeheer, verbeterde bodemstructuur en lagere uitstoot van broeikasgassen en ammoniak. Daarmee dragen zij direct bij aan de beoogde GLB-doelen en de provinciale beleidsambities.

De meeste investeringen betreffen vervanging of uitbreiding van bestaande bedrijfsmiddelen binnen de huidige agrarische bedrijfsvoering en passen binnen het geldende bestemmingsplan en de vergunde milieuruimte van de deelnemende bedrijven. Voor het merendeel van de maatregelen (zoals machines, elektrische werktuigen en teelttechnische innovaties) zijn geen aanvullende vergunningen vereist.

Voor enkele investeringen met een bouwkundig of milieutechnisch karakter – zoals staloptimalisaties, boxaanpassingen, grotere voersilo's, mestopslag of -verwerking, een composteerplaat, regenwateropvang, energie-installaties (zonnepanelen, energieopslag) en laadvoorzieningen – kan een omgevingsvergunning, melding of aanvullende toestemming

noodzakelijk zijn. Per deelnemend bedrijf wordt vooraf getoetst welke verplichtingen gelden onder de Omgevingswet en bijbehorende regelgeving (zoals bodem- en milieueisen of waterschapsvoorschriften).

Een aantal vergunningen zijn al verleend. Overige aanvragen worden tijdig ingediend en investeringen worden uitsluitend gerealiseerd na verkrijging van de benodigde vergunningen of positieve beoordeling van meldingen. Voor zover op dit moment bekend zijn er geen planologische of milieutechnische belemmeringen die realisatie van de investeringen in de weg staan.

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd. Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat:	Werkpakket Biodiversiteit versterken door duurzame grondbewerking		
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:	
Aanschaf Moreni mulcher	Vof JG en MW van Beek Biologische boerderij Groot Beimer	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Klepelmaaier	Vof HJ van Beek	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Rotorkoep	Vof HJ van Beek	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Frontkruimelaar	Vof HJ van Beek	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Voorzetwoeler	Vof v.d Weele	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Klepelmaaier	Vof Garritsen De Luur	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Dubbelluchtbanden	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Wied eg / Kriebel eg	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Bandenspanningssysteem (voor tractor)	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Messenbalk front	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026	31-7-2028
Aanschaf Messenbalk zij (Heggenmaaier)	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026	31-7-2028

Resultaat:	Werkpakket: Duurzame kringloop: mest en maaisel als bron voor bodemkwaliteit		
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:	

Realiseren Mestvaalt	Maatschap De Wolfskuil	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf Mestvitalisator	Vof JG en MW van Beek Biologische boerderij Groot Beimer	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf regenwateropvangtanks	Vof JG en MW van Beek Biologische boerderij Groot Beimer	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf Mestscheiding in combimestmixer	Maatschap Melkveebedrijf Dijkackers	1-8-2026 31-7-2028
Realiseren Maaiselopslag	Vof HJ van Beek	1-8-2026 31-7-2028
BK Boxen Diepe ligboxen	Vof Garritsen De Luur	1-8-2026 31-7-2028
Composteerplaat	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026 31-7-2028

Resultaat:	Werkpakket Efficiënt en duurzaam boeren: innovatieve stallen, grotere silo's en slimme voersystemen	
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:
Realisatie 165 boxafscheidingen	Vof v.d Weele	1-8-2026 31-7-2028
Realisatie grote voersilo	Vof Garritsen De Luur	1-8-2026 31-7-2028
Realisatie voerrobot	R.H. Wammes	1-8-2026 31-7-2028
Realisatie nieuwe stal met stoverdeler,koetoiletten, BK boxen	Vof Van Beek Dolman	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf GPS tbv strokenteelt	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf graankist tbv korte keten	Biologische Landbouw Twickel BV	1-8-2026 31-7-2028

Resultaat:	Werkpakket. Duurzaam vooruit: overstap naar elektrische (landbouw)machines.	
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:
Aanschaf Elektrische transporter	Vof Garritsen De Luur	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf Klein beheer gereedschap inclusief safe voor elektrische apparaten	Middachten NSW BV	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf ClubCar Urban L7e LWB Cargo transportkar	Middachten NSW BV	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf Schoffelmachine 3 wieler zitwerktuig	Middachten NSW BV	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf Elektrische schoffelmachine kruiwagenmodel	Middachten NSW BV	1-8-2026 31-7-2028

Aanschaf Accu aanschaf en installatie	Vof JG en MW van Beek Biologische boerderij Groot Beimerhof	1-8-2026 31-7-2028
Realisatie Zonnepanelen 35	Vof JG en MW van Beek Biologische boerderij Groot Beimerhof	1-8-2026 31-7-2028
Realisatie 152 Zonnepanelen en een laadpaal	Maatschap R.S. Wullink	1-8-2026 31-7-2028
Aanschaf Energie-opslag	VoF v.d. Wee	1-8-2026 31-7-2028

6b Niet-productieve investeringen op landbouwbedrijven - niet gericht op het watersysteem

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Werkpakket. Versterken biodiversiteit door inrichtingen • Verdiepen gedeelte oude kleiput incl. verwijderen wilgenopslag • Planten knotwilgen	Foto en factuur van aanschaf

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten. Wanneer vergunningen nodig zijn om een resultaat te realiseren, geef dan hier aan of deze vergunningen al dan niet zijn afgegeven dan wel of er een positief preadvies is afgegeven door de vergunnende instantie.

Tip! Geef in deze toelichting tevens aan hoe een duurzaam behoud van deze resultaten na afloop van de uitvoering van het gebiedsplan worden geborgd.

Voor het verdiepen van het gedeelte van de oude kleiput en het verwijderen van wilgenopslag kan een vergunning of toestemming vereist zijn in het kader van waterstaatswetgeving, afhankelijk van de exacte ligging en hydrologische situatie. Aangezien het perceel (mogelijk) binnen het beheergebied van Rijkswaterstaat valt, wordt vooraf afgestemd welke vergunning- of meldingsplicht van toepassing is.

Indien een vergunning of watervergunning noodzakelijk blijkt, wordt deze tijdig aangevraagd. De werkzaamheden worden uitsluitend uitgevoerd na verkrijging van de benodigde toestemming of een positief preadvies van de bevoegde instantie. De inrichting wordt zodanig uitgevoerd dat waterveiligheid, waterberging en ecologische waarden niet worden geschaad en waar mogelijk juist worden versterkt.

Het duurzaam behoud van de resultaten wordt geborgd doordat de kleiput en de aangeplante knotwilgen worden opgenomen in het reguliere beheer van het terrein. Door periodiek onderhoud (waaronder beheer van opslag en knotbeheer) blijft de ecologische functie op lange termijn

gewaarborgd. De uitvoering en het beheer worden vastgelegd in de projectadministratie en gerapporteerd conform de subsidievoorwaarden.

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd. Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat:	Werkpakket Versterken biodiversiteit door inrichtingen Staat deze er nu 2x in?	
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:
Verdiepen gedeelte oude kleiput incl. verwijderen wilgenopslag.	Vof Garritsen De Luur	1-8-2026 31-7-2028
Planten knotwilgen	R.H. Wammes	1-8-2026 31-7-2028

6c Niet-productieve investeringen op landbouwbedrijven - gericht op het watersysteem

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Nvt	

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten. Wanneer vergunningen nodig zijn om een resultaat te realiseren, geef dan hier aan of deze vergunningen al dan niet zijn afgegeven dan wel of er een positief preadvies is afgegeven door de vergunnende instantie.

Tip! Geef in deze toelichting tevens aan hoe een duurzaam behoud van deze resultaten na afloop van de uitvoering van het gebiedsplan worden geborgd.

--

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd.

Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat :		
Activiteit:		Start- en einddatum:

6d Niet-productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven - alleen waterkwantiteit

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Nvt	

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten. Wanneer vergunningen nodig zijn om een resultaat te realiseren, geef dan hier aan of deze vergunningen al dan niet zijn afgegeven dan wel of er een positief preadvies is afgegeven door de vergunnende instantie.

Tip! Geef in deze toelichting tevens aan hoe een duurzaam behoud van deze resultaten na afloop van de uitvoering van het gebiedsplan worden geborgd.

--

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd.

Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat :		
Activiteit:		Start- en einddatum:

6e Niet-productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven - niet alleen waterkwantiteit

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Werpakket Versterken biodiversiteit door aanplant. • Aanplant landschapselementen • Aanleggen landschapselementen	Foto's van de gerealiseerde aanplant en landschapselementen, inclusief kaartmateriaal met locatie en omvang. Aantallen (bijv. aantal knotwilgen, lengte heggen/hagen in meters) worden vastgelegd in de projectadministratie, onderbouwd met facturen van plantmateriaal en/of uitvoering.

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten. Wanneer vergunningen nodig zijn om een resultaat te realiseren, geef dan hier aan of deze vergunningen al dan niet zijn afgegeven dan wel of er een positief preadvies is afgegeven door de vergunnende instantie.

Tip! Geef in deze toelichting tevens aan hoe een duurzaam behoud van deze resultaten na afloop van de uitvoering van het gebiedsplan worden geborgd.

Dit werkpakket richt zich op het versterken van biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit door de aanleg en aanplant van landschapselementen, zoals heggen, hagen en knotwilgen. Deze maatregelen dragen bij aan verbetering van ecologische verbindingen, leefgebied voor soorten, landschappelijke structuur en klimaatadaptatie (o.a. waterberging en beschaduwing).

Voor een deel van de aanleg kan, afhankelijk van de exacte ligging en situering, een vergunning of toestemming van Rijkswaterstaat (RWS) noodzakelijk zijn in verband met waterstaatsbelangen. In dat geval wordt vooraf afgestemd welke vergunning- of meldingsplicht van toepassing is. Haskoning zal – indien vereist – de onderbouwing verzorgen, waarbij specifiek wordt beoordeeld of en in hoeverre de nieuwe landschapselementen invloed hebben op waterdoorvoer en waterveiligheid bij hoogwater.

De werkzaamheden worden uitsluitend uitgevoerd na verkrijging van de benodigde toestemming of een positief preadvies van de bevoegde instantie.

De landschapselementen worden zodanig ontworpen en gepositioneerd dat effecten op waterafvoer en waterveiligheid inzichtelijk worden gemaakt en – indien noodzakelijk – worden aangepast conform de voorwaarden van de bevoegde instantie. Hiermee wordt geborgd dat de inrichting past binnen de geldende waterstaatkundige kaders en bijdraagt aan een robuust en klimaatbestendig landschap.

Het duurzaam behoud van de gerealiseerde resultaten is geborgd doordat de aangelegde elementen worden opgenomen in het reguliere bedrijfs- of landgoedbeheer. Periodiek onderhoud (zoals snoei, knotbeheer en vervangingsaanplant indien nodig) waarborgt de ecologische en landschappelijke functie op lange termijn. Realisatie en beheer worden vastgelegd in de projectadministratie en gerapporteerd conform de subsidievoorwaarden.

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd. Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat:	Werpakket Versterken biodiversiteit door aanplant.		
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:	
Aanplant Landschapselementen Middachten (Aanplant haag 185 meter, plaatsten rasters 191 meter, planten 5 bomen)	Middachten NSW BV	1-8-2026 31-7-2028	
Aanleggen landschapselementen Twickel (struweelhagen 6.025 meter, 233 bomen, rasters 25.900 meter)	Stichting Twickel	1-8-2026 31-7-2028	

6f Kennisoverdrachtsactiviteiten

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Nvt	

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten.

--

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd.

Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat :		
Activiteit:		Start- en einddatum:

6g Voorbereiding en uitvoering van ruilverkaveling

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Nvt	

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten.

--

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd.

Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat :		
Activiteit:	Start- en einddatum:	

6h Ontwikkelen en beproeven van innovaties

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Werkpakket: Toepassen nieuwe (innovatie-) methoden - Algeheel coachingstraject lagere N input op weg naar regeneratieve landbouw stikstof input - Praktijkdag omgang Kruidenrijk Grasland	Presentielijst en inhoudelijk verslag van de coachingstrajecten en praktijkdag 'Omgang met Kruidenrijk Grasland'.

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten.

Dit werkpakket richt zich op het ontwikkelen en toepassen van innovatieve werkwijzen binnen de agrarische bedrijfsvoering, met als doel het structureel verlagen van de stikstofinput en het versterken van regeneratieve landbouwpraktijken.

Het coachingstraject ondersteunt deelnemende ondernemers bij het analyseren van hun huidige nutriëntenstromen, het optimaliseren van bemestingsstrategieën en het stapsgewijs verlagen van de N-input zonder verlies van bodemkwaliteit of bedrijfsrendement. Daarbij wordt gewerkt met praktijkdata, bedrijfsbegeleiding en onderlinge kennisuitwisseling.

De praktijkdag 'Omgang met Kruidenrijk Grasland' draagt bij aan kennisontwikkeling en toepassing van kruidenrijke graslanden als instrument voor biodiversiteit, bodemverbetering, robuustere voederproductie en vermindering van kunstmestgebruik. De opgedane kennis wordt actief gedeeld binnen het netwerk van deelnemende bedrijven.

De innovatie zit niet alleen in de afzonderlijke maatregelen, maar in de integrale aanpak: technische, ecologische en bedrijfseconomische aspecten worden gecombineerd in een leer- en ontwikkelproces op bedrijfsniveau. De resultaten worden vastgelegd in voortgangsrapportages, deelnemersverslagen en – waar mogelijk – kengetallen over N-input en bodemontwikkeling. Het duurzaam behoud van de resultaten is geborgd doordat de ontwikkelde werkwijzen onderdeel worden van de reguliere bedrijfsvoering van de deelnemers. De kennis en ervaringen blijven beschikbaar binnen het regionale netwerk en kunnen worden opgeschaald of toegepast in toekomstige trajecten.

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd.

Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat:	Werkpakket: Toepassen nieuwe (innovatie-) methoden		
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:	
Algeheel coachingstraject lagere N input op weg naar regeneratieve landbouw stikstof input. 1 bijeenkomst met mogelijkheid stikstof metingen (max 10 stuks)	Middachten NSW BV	1-8-2026 31-7-2028	
Praktijkdag omgang Kruidenrijk Grasland. 1 dag	Stichting Twickel	1-8-2026 31-7-2028	

6i Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten

Onder deze maatregel vallen ook activiteiten voor projectmanagement, communicatie en kennisverspreiding. Geef bij dit onderdeel aan op welke wijze u invulling gaat geven aan de algemene communicatieverplichtingen en de specifieke verplichting om de opgedane kennis en resultaten van het project gedurende de uitvoering van het project openbaar te maken via het nationale en Europese EIP-netwerk en andere geëigende netwerken.

Resultaten

Toelichting

Geef hieronder aan welke concrete resultaten na afloop van het project gerealiseerd zijn en de wijze waarop over deze resultaten wordt gerapporteerd.

Tip! In het begrotingsformat wordt gevraagd om werkpakketten te definiëren. Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven resultaten en de werkpakketten zoals deze in de begroting worden gedefinieerd.

Tip! Voeg per resultaat een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Resultaat:	Wijze van rapporteren:
Werkpakket Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten Overleg deelnemers (10 bijeenkomsten)	Facturen en deelnemerslijsten
Werkpakket Projectbegeleiding algemeen - Penvoerderschap - Projectondersteuning (projectmanager en controlling)	Facturen

Toelichting

Geef eventueel een nadere toelichting met betrekking tot deze resultaten.

Dit werkpakket borgt de organisatorische, communicatieve en samenwerkingsmatige randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering van het project. Door structureel overleg tussen deelnemende partijen) wordt kennis gedeeld, voortgang bewaakt en worden keuzes afgestemd op basis van praktijkervaringen en actuele ontwikkelingen.

De overlegmomenten dragen bij aan draagvlak onder de deelnemende bedrijven en stakeholders, bevorderen gezamenlijke leerprocessen en zorgen voor consistentie in uitvoering. De samenwerking versterkt het onderlinge netwerk en vergroot de kans op duurzame toepassing van de ontwikkelde werkwijzen.

Binnen dit werkpakket wordt tevens invulling gegeven aan de communicatie- en kennisverplichtingen die voortvloeien uit de subsidievoorwaarden, waaronder – indien van toepassing – het delen van resultaten via het nationale en Europese EIP-netwerk en andere relevante platforms. Projectresultaten, leerervaringen en goede praktijken worden gedurende de looptijd openbaar gemaakt via passende communicatiekanalen.

Het werkpakket Projectbegeleiding algemeen (penvoerderschap, projectmanagement en financiële coördinatie) waarborgt een doelmatige uitvoering, correcte projectadministratie en tijdige rapportage. Hiermee wordt voldaan aan de eisen van goed financieel beheer en transparante verantwoording.

De resultaten van dit werkpakket worden duurzaam geborgd doordat het opgebouwde netwerk, de samenwerkingsstructuur en de gedeelde kennis ook na afloop van het project blijven bestaan en benut worden in vervolginiciatieven.

Activiteiten

Toelichting

Geef hieronder per aangegeven resultaat een duidelijke omschrijving van de uit te voeren projectactiviteiten om dit resultaat te realiseren. Geef ook aan door welke samenwerkingspartner de activiteit wordt uitgevoerd. Tip! Leg een duidelijke relatie tussen de hieronder aangegeven activiteiten en de activiteiten zoals deze in de begroting worden aangegeven.

Tip! Voeg per activiteit een rij toe aan onderstaande tabel. Gebruik hiervoor de Tab toets.

Tip! Kopieer onderstaande tabel wanneer u meerdere resultaten hebt aangegeven.

Resultaat:	Werkpakket Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten		
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:	
Overleg deelnemers. Op regelmatige basis, 10 bijeenkomsten tijdens de project periode	Alle partners	1-8-2026 31-7-2028	

Resultaat:	Werkpakket Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten		
Activiteit:	Partner	Start- en einddatum:	
Penvoerderschap	Gemeente Rheden	1-8-2026 31-7-2028	
Projectondersteuning (projectmanager en controlling)	Gemeente Rheden	1-8-2026 31-7-2028	

Kennisverspreiding

Toelichting

Let op! U bent verplicht om de opgedane kennis en resultaten van het project gedurende de uitvoering van het project openbaar te maken via het nationale en Europese EIP-netwerk en andere geëigende netwerken. Geef hieronder aan op welke wijze u hier invulling aan gaat geven.

De opgedane kennis en resultaten worden gedurende de looptijd van het project actief gedeeld via bijeenkomsten in het gebied, communicatiekanalen van de gemeente en betrokken partners en via relevante agrarische en regionale netwerken.

Daarnaast worden de belangrijkste resultaten en leerervaringen beschikbaar gesteld via het nationale en – indien van toepassing – het Europese EIP-netwerk, zodat kennis breder toegankelijk wordt voor andere gebieden en samenwerkingsverbanden.

Communicatie

Toelichting

Let op! Er gelden verplichtingen vanuit de EU wanneer u publiciteitsactiviteiten uitvoert. Geef hieronder aan op welke wijze u hier invulling aan gaat geven.

De mede-aanvragers zullen bij de uitvoering van het project voldoen aan de geldende EU-publiciteitsverplichtingen. Zij communiceren actief over de ontvangen steun uit het Europees programma voor plattelandsontwikkeling.

Dit gebeurt onder andere door:

- plaatsing van het EU-logo en een verwijzing naar de Europese steun op hun websites (indien aanwezig);
- vermelding van de Europese bijdrage in nieuwsberichten en andere communicatie-uitingen over het project;
- zichtbare aanduiding van de Europese steun op gefinancierde machines, installaties of gebouwen, conform de geldende richtlijnen.

7. AANSLUITING BIJ SELECTIECRITERIA

De selectiecriteria en de manier waarop punten worden toegekend zijn beschreven in artikel 10 en bijlage 1 van het openstellingsbesluit. In dit hoofdstuk beschrijft u hoe uw project aansluit bij de zeven selectiecriteria. U kunt waar nodig verwijzen naar andere paragrafen uit dit projectplan.

7a Ambitie van het plan ten aanzien van de te realiseren gebiedsdoelen

Toelichting

De ambitie wordt bepaald door in samenhang te kijken naar de volgende aspecten:

1. Blijkt uit de ambitie van het gebiedsplan een gebiedsgerichte, integrale aanpak? Hoe is de gebiedsopgave beschreven: in hoeverre zijn gezamenlijk gevoelde problemen en uitdagingen in een afgebakend gebied omschreven waarbij de ambitie is geformuleerd om gezamenlijk tot oplossingen te komen voor deze uitdagingen? In hoeverre spelen landbouwers en de landbouw hierin een rol?
2. Is het gebiedsplan passend binnen de doelen van provinciale, waterschaps- en gemeentelijke omgevingsvisies, -plannen en (beleids)programma's; wat is de ambitie van het gebiedsplan om aan deze doelen bij te dragen? Denk aan de doelen voor klimaat, milieu en biodiversiteit en bredere doelen als gezondheid, dierenwelzijn, sociaaleconomische versterking en het versterken van de landbouwstructuur.
3. Wat zijn de ambities van de betrokken landbouwers? Het gebiedsplan moet in elk geval de continuïteit en duurzaamheid van de landbouw borgen.

1. Gebiedsgerichte, integrale aanpak en gezamenlijke ambitie

Het gebiedsplan HBFO is het resultaat van een gebiedsgerichte en integrale aanpak in een duidelijk afgebakend gebied: de uiterwaarden van de IJssel (Havikerwaard, Beimerwaard, Fraterwaard en Olburgerwaard). Dit gebied kenmerkt zich door een unieke verwevenheid van landbouw, natuur, water en cultuurhistorie.

De gezamenlijke gebiedsopgave is helder: duurzame voedselproductie verbinden met versterking van natuurwaarden, verbetering van waterkwaliteit, klimaatadaptatie en behoud van het karakteristieke landschap. Uitdagingen zoals verdroging, stikstofdruk, biodiversiteitsverlies, waterveiligheid en toekomstbestendig landgebruik zijn in samenspraak met provincie, gemeenten, waterschap, landgoederen en landbouwers benoemd.

De ambitie is niet sectoraal maar integraal: landbouw wordt niet gezien als afzonderlijke functie, maar als drager van het landschap en partner in het realiseren van natuur- en waterdoelen. Door gezamenlijke uitvoering wordt gewerkt aan een robuust en veerkrachtig gebied waarin functies elkaar versterken in plaats van beconcurreren.

Landbouwers spelen hierin een centrale rol. Zij zijn niet alleen uitvoerders, maar mede-ontwikkelaars van de oplossingen. De verduurzaming van de landbouw vormt het fundament onder het gebiedsplan.

2. Aansluiting bij provinciale, gemeentelijke en waterschapsdoelen

Het gebiedsplan sluit direct aan bij provinciale doelen uit onder meer de Kadernota Agrifood 'Toekomst voor de Gelderse Boer', het Natuurbeheerplan en het stikstofbeleid. Het draagt concreet bij aan:

- kringlooplandbouw en vermindering van externe input;
- natuurinclusieve landbouw en versterking van biodiversiteit;

- verbetering van bodemkwaliteit en koolstofvastlegging;
- emissiereductie en duurzame energieopwekking;
- versterking van de landbouwstructuur en het verdienvermogen.

Ook de doelen van Waterschap Rijn en IJssel worden ondersteund, met name op het gebied van waterkwaliteit (KRW), nutriëntenreductie, waterberging en klimaatadaptatie.

De gemeentelijke ambities voor een duurzaam, natuurinclusief en klimaatbestendig buitengebied worden versterkt door investeringen in landschappelijke kwaliteit, ecologische verbindingen en toekomstbestendige agrarische bedrijven.

De ambitie van het gebiedsplan reikt verder dan beleidsconform handelen: het plan positioneert het HBFO-gebied als voorbeeldgebied waarin landbouw, natuur en wateropgaven integraal worden gerealiseerd.

3. Ambities van de betrokken landbouwers en borging van continuïteit

De betrokken landbouwers hebben als gezamenlijke ambitie hun bedrijven duurzaam, klimaatbestendig en economisch rendabel te ontwikkelen. Zij zetten in op:

- kringlooplandbouw en extensivering waar mogelijk;
- vermindering van chemische middelen en emissies;
- verbetering van bodemkwaliteit en waterbeheer;
- investeringen in duurzame energie en innovatieve stal- en voersystemen;
- versterking van biodiversiteit via groenblauwe dooradering.

Essentieel is dat verduurzaming hand in hand gaat met economisch perspectief. Door investeringen in efficiëntere bedrijfsvoering, emissiereductie en het leveren van ecosysteemdiensten wordt het verdienvermogen versterkt en blijft bedrijfsopvolging mogelijk.

Het gebiedsplan borgt daarmee zowel de duurzaamheid als de continuïteit van de landbouw in het HBFO-gebied. Landbouw blijft de drager van het landschap, maar ontwikkelt zich in samenhang met natuur- en wateropgaven.

7b Diversiteit van de partijen en aantal samenwerkende partijen

Toelichting

De diversiteit van het samenwerkingsverband: welke partijen investeren samen in oplossingen voor de gebiedsopgave die is opgenomen in het gebiedsplan? Dit wordt beoordeeld aan de hand van de volgende aspecten:

1. Nemen, naast landbouwers, voor de beschreven gebiedsopgave relevante gebiedspartijen deel zoals overheden, collega-ondernemers, terrein behorende organisaties, natuur- en landschapsorganisaties, kennispartijen, grondeigenaren? Of anderzijds betrokken partijen, zoals boerenorganisaties, landgoedeigenaren, ketenpartners, adviseurs of burgers?
2. Hoe divers is de samenstelling van de samenwerking? Wat is de toegevoegde waarde van iedere afzonderlijke partner en hoe vullen zij elkaar aan in de samenwerking? Waarom zijn dit de juiste partners voor de gezamenlijke uitvoering van het gebiedsplan?
3. In hoeverre dragen alle partners de kosten en investeringen voor het plan, welke financiële bijdragen leveren alle partners zelf?

1. Diversiteit van betrokken partijen

Het samenwerkingsverband bestaat uit een brede en complementaire groep partijen die gezamenlijk investeren in oplossingen voor de gebiedsopgave.

Binnen het samenwerkingsverband nemen deel:

- 11 agrarische ondernemers;
- Landgoed Middachten;
- Stichting Twickel;
- Gemeente Rheden (penvoerder).

Daarnaast zijn relevante gebiedspartijen betrokken bij afstemming en uitvoering, waaronder:

- Gemeente Doesburg;
- Gemeente Bronckhorst;
- Waterschap Rijn en IJssel;
- Gestichten Doesburg (grondeigenaar);
- Vereniging Boerennatuur

Hiermee zijn landbouw, natuur- en landschapsbeheer, grondeigendom, overheid en collectieve agrarische belangen vertegenwoordigd.

2. Toegevoegde waarde en complementariteit

De samenwerking is inhoudelijk complementair:

Landbouwers

Zijn de grootste grondgebruikers en realiseren de maatregelen in de praktijk. Zij brengen ondernemerschap, uitvoeringskracht en kennis van bodem- en bedrijfsvoering in.

Landgoederen (Middachten en Twickel)

Beheren grote delen van het gebied en verbinden landbouw met natuur, landschap en cultuurhistorie. Zij brengen langetermijnbeheer, ecologische expertise en gebiedscoherentie in.

Gemeente Rheden

Zorgt voor bestuurlijke verankering, beleidsmatige afstemming en projectmatige uitvoering. De gemeente bewaakt de samenhang met ruimtelijke en omgevingsdoelen.

Waterschap en overige overheden

Brengen specialistische kennis in op het gebied van waterbeheer, waterkwaliteit, klimaatadaptatie en omgevingsdoelen.

De combinatie van grondgebruikers, grondeigenaren en overheid maakt het mogelijk om integraal te sturen op landbouw, natuur, water en landschap. Geen van de partners kan de gebiedsopgave zelfstandig realiseren; de samenwerking is noodzakelijk om de gezamenlijke ambitie waar te maken.

3. Gezamenlijke investering en financiële betrokkenheid

Alle partners dragen financieel bij aan de uitvoering van het plan.

- De landbouwers investeren in machines, stalverbeteringen en duurzame energie op hun bedrijven.
- De landgoederen investeren in landschaps- en biodiversiteitsmaatregelen binnen hun eigendommen.
- De gemeente draagt bij aan projectcoördinatie, proceskosten en organisatorische ondersteuning.

Hiermee is sprake van gezamenlijke risicodragende inzet. Iedere partner investeert binnen de eigen verantwoordelijkheid en draagt bij aan de realisatie van de gezamenlijke gebiedsdoelen

7c Draagvlak voor het gebiedsplan

Toelichting

Het draagvlak voor de uitvoering van het gebiedsplan wordt beoordeeld door te kijken naar of de uitvoering van het gebiedsplan obstakelvrij is. In samenhang met de volgende aspecten wordt het draagvlak voor het gebiedsplan als volgt beoordeeld:

1. Op welke steun, bijvoorbeeld van lokale overheden of lokale gevestigde andere ondernemers en partijen, kan de uitvoering van het gebiedsplan van de partners in het samenwerkingsverband rekenen en hoe is dit onderbouwd? Hoe divers is de opsomming van betrokken belanghebbende gebiedspartijen die draagvlak hebben getoond voor de uitvoering van het gebiedsplan?
2. Hoe heeft afstemming plaats gevonden met deze in het gebied aanwezige andere belanghebbende partijen die niet mee participeren in de uitvoering van het gebiedsplan, maar wel een belang hebben bij de uitvoering van het gebiedsplan?

1. Aantoonbare steun en breed draagvlak

De uitvoering van het gebiedsplan kan rekenen op brede bestuurlijke en maatschappelijke steun. Binnen het samenwerkingsverband participeren landbouwers, landgoederen en gemeente Rheden actief in de uitvoering. Daarnaast hebben andere gebiedspartijen hun steun uitgesproken, onder meer via intentieverklaringen en bestuurlijke betrokkenheid, waaronder:

- Waterschap Rijn en IJssel;
- Gemeente Doesburg (en overige aangrenzende gemeenten);
- het agrarisch collectief / boerenorganisatie, Vereniging Boerennatuur ;
- relevante grondeigenaren in het gebied.

Deze steun is onderbouwd door formele verklaringen, bestuurlijke betrokkenheid en actieve deelname aan overlegmomenten. Daarmee is sprake van een divers draagvlak vanuit landbouw, natuurbeheer, waterbeheer en overheid.

Ook maatschappelijk sluit het plan aan bij de brede wens om natuur, landschap en duurzame landbouw te versterken binnen het unieke gebied tussen Veluwe en IJssel. De voorgestelde maatregelen dragen bij aan behoud van landschappelijke kwaliteit, waterveiligheid en leefbaarheid, waardoor het plan positief aansluit bij de belangen van inwoners en recreanten. Door deze brede bestuurlijke en maatschappelijke steun is de uitvoering van het gebiedsplan naar verwachting obstakelvrij.

2. Afstemming met overige belanghebbenden

Bij de totstandkoming van het gebiedsplan HBFO is actief afgestemd met belanghebbende partijen die niet direct participeren in de uitvoering, maar wel een belang hebben bij het gebied.

Deze afstemming heeft plaatsgevonden via:

- organisatie van bijeenkomsten en gebiedstafels waarin knelpunten, wensen en ambities gezamenlijk zijn besproken;
- het delen van conceptplannen met Waterschap Rijn en IJssel en betrokken gemeenten;
- consultatie van relevante gebiedspartijen in de voorbereidende fase;
- het bieden van mogelijkheden tot advisering of deelname aan deelprojecten.

Door deze brede consultatie zijn aandachtspunten tijdig meegenomen in de planvorming en is het risico op bezwaren of uitvoeringsbelemmeringen geminimaliseerd.

7d Effectiviteit van de activiteit

Toelichting

De mate van effectiviteit wordt beoordeeld aan de hand van de volgende aspecten:

1. In hoeverre draagt het gebiedsplan bij aan de doelen van de openstelling: klimaat, milieu (bodem, water en lucht) en biodiversiteit met daarnaast doelen vanuit provinciaal beleid of beleid van gemeenten of waterschappen. Een gebiedsplan dat bijdraagt aan zowel klimaat, milieu als biodiversiteit, zal hoger scoren dan een gebiedsplan dat enkel bijdraagt aan één van deze doelen. Is ook een nulmeting over deze doelen opgenomen om te kunnen sturen op streefbeeld en beoogde resultaten?
2. Zijn de doelen van het gebiedsplan op een logische wijze uitgewerkt naar activiteiten zoals investeringen, kennisoverdracht en bewustwording en samenwerking voor innovatie?
3. In hoeverre worden nieuwe kennis, concepten en innovaties in het project meegenomen om een grotere effectiviteit te realiseren in bijvoorbeeld de landbouw?

1. Integrale bijdrage aan klimaat, milieu en biodiversiteit

Het gebiedsplan levert een integrale bijdrage aan alle doelen van de openstelling: klimaat, milieu (bodem, water en lucht) en biodiversiteit. De maatregelen versterken elkaar en zorgen voor een breed effect op meerdere beleidsdoelen tegelijk.

- **Klimaat:** Investeren in duurzame energie (zonnepanelen en energieopslag), elektrificatie van machines en klimaatadaptieve maatregelen zoals verhoging van het organisch stofgehalte dragen bij aan reductie van broeikasgasemissies en vergroting van klimaatbestendigheid.
- **Milieu (bodem, water en lucht):** Compostering van maaisel, toepassing van mestscheiding, mechanische onkruidbestrijding en regenwateropvang verminderen nutriëntenuitspoeling en chemische belasting. Bodemstructuurverbetering draagt bij aan duurzaam waterbeheer.
- **Biodiversiteit:** Aanleg van landschapselementen, natuur-inclusief graslandbeheer en versterking van groenblauwe structuren vergroten de biodiversiteit en versterken ecosysteemdiensten.

Het plan sluit hiermee aan bij provinciale, gemeentelijke en waterschapsdoelen en draagt gelijktijdig bij aan meerdere beleidsdoelen.

Nulmeting en monitoring

Binnen het project wordt, voor zover passend en op basis van beschikbare informatie, per deelnemend bedrijf een nulmeting uitgevoerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van aanwezige bedrijfsgegevens, zoals bodemanalyses, energieverbruik, inzet van gewasbeschermingsmiddelen,

nutriëntenstromen en bestaande landschapselementen. De nulmeting dient als referentie om de ontwikkeling en de bijdrage van het project aan de GLB-doelen op het gebied van klimaat, biodiversiteit, bodem en water inzichtelijk te maken.

De voortgang en resultaten worden gedurende en na afloop van het project gevolgd aan de hand van:

- registratie van gerealiseerde investeringen (facturen en opleveringsbewijzen);
- monitoring van energieproductie en energieverbruik;
- beschikbare bedrijfsadministratie met betrekking tot meststoffen- en middelengebruik.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan minder direct kwantificeerbare effecten, zoals biodiversiteitsontwikkeling, verbetering van bodemkwaliteit, klimaatmitigatie en waterkwaliteit. Deze worden waar mogelijk zichtbaar gemaakt door het volgen van veranderingen in landschapselementen, relevante bodemindicatoren en praktijkwaarnemingen van deelnemers.

2. Logische vertaling van doelen naar activiteiten

De doelen van het gebiedsplan zijn concreet uitgewerkt in samenhangende werkpakketten die direct bijdragen aan de beoogde effecten.

- Doelen op klimaat en milieu zijn vertaald naar investeringen in duurzame energie, emissiereductie, bodemverbetering en efficiënter nutriëntenbeheer.
- Biodiversiteitsdoelen zijn vertaald naar aanleg en beheer van landschapselementen en natuur-inclusieve landbouwmaatregelen.
- Bewustwording en samenwerking worden versterkt via gezamenlijke kennisdeling en overleg binnen het samenwerkingsverband.

De gekozen activiteiten zijn praktisch uitvoerbaar en direct gekoppeld aan de geformuleerde gebiedsopgaven. Hierdoor ontstaat een logische en doelgerichte aanpak.

3. Inzet van kennis, concepten en innovatie

Het project maakt gebruik van bewezen innovaties en nieuwe toepassingen binnen de agrarische praktijk, zoals mechanische onkruidbestrijding, mestscheiding, energieopslag en elektrificatie van machines.

De kracht van het project ligt in de gebiedsgerichte toepassing en opschaling van deze technieken in samenhang. Door samenwerking tussen landbouwers, landgoederen en overheid wordt bestaande kennis effectief benut en geïntegreerd in een breder gebiedsconcept.

Hiermee wordt innovatie niet alleen technologisch ingezet, maar ook organisatorisch en gebiedsgericht versterkt.

7e Efficiëntie van de uitvoering van de activiteit

Toelichting

Bij efficiëntie wordt gekeken naar de hoogte van de kosten die gemaakt moeten worden om de beoogde doelen en resultaten die opgenomen zijn in het gebiedsplan te bereiken. De mate van efficiëntie wordt beoordeeld aan de hand van de volgende aspecten:

1. Welke input, bijvoorbeeld geld, kennis en kunde, wordt ingezet en benut om de beoogde resultaten te kunnen realiseren?

2. Hoe efficiënt is de samenwerking georganiseerd, in hoeverre wordt de uitvoering van het gebiedsplan bijvoorbeeld projectmatig aangepakt? Zijn duidelijke werkafspraken tussen de partners in het samenwerkingsverband vastgelegd en is sprake van kennisdeling om van elkaar te leren?

De uitvoering van het gebiedsplan is efficiënt en projectmatig georganiseerd. De gemeente Rheden treedt op als penvoerder en wordt ondersteund door een projectenbureau dat zorgdraagt voor coördinatie, planning, financiële controle en voortgangsbewaking. Door deze centrale organisatie worden administratieve lasten voor individuele deelnemers beperkt en wordt dubbele inspanning voorkomen.

De partners zetten eigen financiële middelen, kennis en uitvoeringscapaciteit in om de beoogde resultaten te realiseren. Investerings worden waar mogelijk gebundeld en afgestemd, waardoor schaalvoordeel ontstaat en kennisuitwisseling tussen deelnemers wordt gestimuleerd. Hierdoor wordt met een gerichte inzet van middelen maximale impact bereikt.

Binnen de projectstructuur (kernteam en projectgroep) zijn duidelijke werkafspraken gemaakt over verantwoordelijkheden, besluitvorming en rapportage. Door periodiek overleg en gezamenlijke evaluatie wordt van elkaar geleerd en kan waar nodig worden bijgestuurd.

7f Haalbaarheid van de activiteit

Toelichting

Bij haalbaarheid wordt gelet op de kans van slagen van de uitvoering van het gebiedsplan, gedurende de uitvoering maar ook in de tijd na 'oplevering' van het gebiedsplan. Belangrijk element hierin is in hoeverre de toekomst van de landbouw geborgd is. De mate van haalbaarheid wordt beoordeeld door in samenhang te kijken naar:

1. Staan de voorgenomen investeringen in verhouding tot de toekomst voor de voortzetting van de bedrijven? Zijn de investeringen logisch haalbare gekozen investeringen? In hoeverre zullen de investeringen leiden tot het genereren van een bestendig inkomen voor de boerenbedrijven? Bevat het gebiedsplan een beschrijving van de structurele inbedding van de resultaten na afloop (waaronder beheer- en exploitatiekosten)?
2. Is voorzien in de nodige flexibiliteit voor aanpassingen in de plannen, wat, waar, wie, hoeveel, wanneer? In hoeverre zijn mogelijke risico's geïdentificeerd en hoe is risicomanagement beschreven in het gebiedsplan?
3. In hoeverre zijn vergunningen voor de voorgenomen activiteiten en investeringen in het gebiedsplan reeds in bezit? Past het gebiedsplan binnen de vigerende richtlijnen voor ruimtelijke ordening van het gebied?

1. Logische investeringen en structurele inbedding

De voorgenomen investeringen zijn logisch en passend binnen de bedrijfsvoering van de deelnemende landbouwbedrijven. Het betreft voornamelijk vervangings- of optimalisatie-investeringen die bijdragen aan kostenverlaging (energie, meststoffen, gewasbescherming), efficiënter nutriëntenbeheer en verduurzaming van de productie.

De bedrijven beschikken over continuïteitsperspectief en zijn bereid om eigen middelen in te zetten naast de subsidie. De investeringen versterken zowel de duurzaamheid als het verdienvermogen van de bedrijven, onder meer door lagere energiekosten, efficiënter gebruik van inputs en het leveren van ecosysteemdiensten. Daarmee ondersteunen zij de lange termijn continuïteit en bedrijfsopvolging.

De resultaten worden structureel ingebed in de bedrijfsvoering. Machines, energie-installaties en stalverbeteringen hebben een meerjarige gebruiksduur en maken blijvend onderdeel uit van het productieproces. Landschapselementen en biodiversiteitsmaatregelen worden opgenomen in het reguliere beheer van bedrijven en landgoederen, waardoor ook na afloop van het project blijvend effect wordt gerealiseerd.

2. Flexibiliteit en risicomanagement

Het gebiedsplan is zodanig opgezet dat flexibiliteit mogelijk blijft binnen de kaders van de doelstellingen. De uitvoering vindt gefaseerd plaats en wordt periodiek geëvalueerd binnen het samenwerkingsverband, waardoor tijdig kan worden bijgestuurd indien omstandigheden wijzigen. Mogelijke risico's betreffen marktontwikkelingen, beleidswijzigingen of vertraging in vergunningprocedures. Deze risico's worden beheerst doordat de meeste investeringen passen binnen bestaande regelgeving en grotendeels voortbouwen op huidige bedrijfsvoering. Door centrale coördinatie via de penvoerder en regelmatige voortgangsoverleggen wordt actief gestuurd op planning, uitvoering en risicovermindering.

3. Vergunningen en ruimtelijke inpassing

Voor het merendeel van de voorgenomen investeringen zijn geen aanvullende vergunningen vereist, aangezien het voornamelijk gaat om vervanging, optimalisatie of verduurzaming van bestaande bedrijfsmiddelen binnen de geldende agrarische bestemming en de bestaande milieuruimte van de deelnemende bedrijven.

Voor investeringen met een bouwkundig of milieutechnisch karakter – zoals staloptimalisaties, mestopslag of -verwerking, energie-installaties (waaronder zonnepanelen en energieopslag) en de aanleg van landschapselementen – wordt per locatie vooraf getoetst welke verplichtingen gelden onder de Omgevingswet en aanverwante regelgeving. Indien een omgevingsvergunning, melding of watervergunning noodzakelijk is, wordt deze tijdig aangevraagd en wordt de uitvoering afgestemd op de geldende voorschriften.

Op basis van de huidige inzichten zijn er geen planologische belemmeringen die realisatie van het gebiedsplan in de weg staan. De activiteiten sluiten aan bij de geldende omgevingsvisies en beleidskaders van gemeenten en provincie, waarin verduurzaming van de landbouw, versterking van biodiversiteit en klimaatadaptatie expliciet worden ondersteund.

7g Mate van urgentie van de activiteit

Toelichting

Bij urgentie is het van belang om te zien in hoeverre de voorgenomen investeringen en maatregelen urgent zijn voor de beschreven gebiedsopgave in het gebiedsplan. Is in de regio, het gebied, sprake van een urgente opgave voor de doelen klimaat, milieu en biodiversiteit?

De urgentie van het gebiedsplan HBFO is hoog en gebiedsspecifiek. In het uiterwaardengebied van de IJssel komen meerdere opgaven samen op het gebied van klimaat, milieu en biodiversiteit. Het betreft een gebied waar landbouw, Natura 2000, waterveiligheid en cultuurhistorie direct met elkaar verweven zijn. Hierdoor werken ecologische, hydrologische en sociaaleconomische ontwikkelingen direct op elkaar in.

1. Urgentie in relatie tot Europese en nationale doelen

De Europese Unie stelt drie centrale doelen: beperking van klimaatverandering, duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen en herstel van biodiversiteit. In het HBFO-gebied staan deze drie doelen tegelijkertijd onder druk:

- toenemende klimaatextremen (droogte en piekneerslag) beïnvloeden bodem en waterhuishouding;
- de waterkwaliteit (KRW) vraagt om vermindering van nutriëntenbelasting;
- biodiversiteit staat onder druk door versnippering en afname van landschapselementen.

Het gebied ligt in de invloedssfeer van Natura 2000 (Rijntakken en Veluwe), waardoor ook stikstofreductie en natuurherstel urgente thema's zijn.

2. Urgentie binnen provinciale ambities

De provincie Gelderland zet in op versterking van natuurinclusieve en kringlooplandbouw. In het Actieplan Natuurinclusieve Landbouw worden vier niveaus onderscheiden, waarbij bedrijven zich stapsgewijs ontwikkelen richting een systeem waarin natuurlijke processen leidend zijn. Zonder gerichte investeringen is doorgroei naar hogere niveaus moeilijk haalbaar.

Daarnaast streeft de provincie naar circa 10% groenblauwe dooradering van het landschap. In het HBFO-gebied is deze ambitie relevant vanwege de ligging binnen het Gelders Natuurnetwerk en de gewenste versterking van ecologische verbindingen tussen Veluwe en IJssel. De aanleg van landschapselementen binnen dit project draagt direct bij aan deze provinciale opgave.

3. Urgentie voor landbouw en gebiedssamenhang

De landbouwbedrijven in het gebied staan onder druk door stijgende kosten, beleidsveranderingen en klimaatontwikkelingen. Tegelijkertijd zijn zij essentieel voor het beheer van het uiterwaardenlandschap. Zonder verduurzaming en versterking van het verdienvermogen komt de continuïteit van bedrijven in het gedrang, met negatieve gevolgen voor natuurbeheer en landschappelijke kwaliteit.

Door nu te investeren in bodemverbetering, emissiereductie, biodiversiteitsversterking en duurzame energie wordt voorkomen dat problemen zich opstapelen en dat de transitie later ingrijpend en kostbaarder wordt.

De samenloop van klimaatopgaven, natuurherstel, waterkwaliteit en landbouwtransitie maakt de uitvoering van het gebiedsplan niet alleen wenselijk, maar noodzakelijk voor een robuust en toekomstbestendig HBFO-gebied.

8. PROJECTMANAGEMENT

8a Risico's en randvoorwaarden

Toelichting

Geef hieronder een toelichting op de voorziene risico's en randvoorwaarden die van invloed zijn om de activiteiten uit te kunnen voeren. Beschrijf hierbij tevens de wijze waarop deze risico's en randvoorwaarden beheersbaar worden gemaakt.

De uitvoering van het gebiedsplan vindt plaats binnen een dynamische context waarin beleidsmatige, economische en klimatologische ontwikkelingen van invloed kunnen zijn. De belangrijkste risico's en randvoorwaarden zijn hieronder benoemd, evenals de wijze waarop deze beheersbaar worden gemaakt.

1. Beleids- en regelgeving

Veranderingen in wet- en regelgeving (bijvoorbeeld rondom stikstof, energie of ruimtelijke ordening) kunnen invloed hebben op de uitvoering van investeringen. Dit risico wordt beperkt doordat de maatregelen passen binnen bestaande agrarische bestemmingen en voortbouwen op huidige bedrijfsvoering. Indien vergunningen nodig zijn, worden deze tijdig aangevraagd en vindt afstemming plaats met de bevoegde instanties.

2. Markontwikkelingen en economische onzekerheid

Schommelingen in energieprijzen, mestkosten of landbouwprijzen kunnen invloed hebben op de financiële positie van bedrijven. De investeringen binnen het project zijn echter juist gericht op

kostenreductie (energie, inputgebruik) en efficiëntieverbetering, waardoor bedrijven minder kwetsbaar worden voor externe prijsschommelingen.

3. Klimaat en uitvoeringsomstandigheden

Extreem weer kan de planning van sommige werkzaamheden beïnvloeden (bijvoorbeeld aanplant of bodemmaatregelen). Door gefaseerde uitvoering en flexibiliteit in planning kunnen werkzaamheden worden aangepast aan seizoens- en weersomstandigheden.

4. Samenwerking en organisatie

Een goede samenwerking tussen partners is een randvoorwaarde voor succes. Dit wordt geborgd door een duidelijke projectstructuur met kernteam en projectgroep, vaste overlegmomenten en heldere taakverdeling. De gemeente Rheden treedt op als penvoerder en bewaakt planning en voortgang.

5. Structurele borging na afloop

Een randvoorwaarde voor blijvend effect is dat resultaten na afloop van het project worden voortgezet. Dit wordt geborgd doordat de investeringen onderdeel worden van de reguliere bedrijfsvoering en het beheer van landgoederen.

Door deze risico's tijdig te onderkennen en beheersmaatregelen toe te passen, wordt de kans van slagen van het gebiedsplan als hoog ingeschat.

8b Monitoring en evaluatie

Toelichting

Geef aan op welke wijze u de voortgang van de uitvoering van het gebiedsplan gaat monitoren en evalueren gedurende het project. Indien u gebruik maakt van kritische prestatie-indicatoren ten behoeve van de doelsturing en doelbereik van het gebiedsplan geef dan hieronder een toelichting.

De voortgang van het gebiedsplan wordt gedurende de looptijd actief gemonitord en periodiek geëvalueerd binnen het samenwerkingsverband. Monitoring vindt plaats op zowel financieel, organisatorisch als inhoudelijk niveau.

Monitoring van voortgang en uitvoering

- Registratie van gerealiseerde investeringen (facturen, opleveringsbewijzen, fotodocumentatie);
- Periodieke voortgangsoverleggen binnen de projectgroep;
- Centrale projectadministratie onder verantwoordelijkheid van de penvoerder;
- Jaarlijkse voortgangsrapportage waarin uitvoering en besteding worden verantwoord.

Inhoudelijke monitoring (kritische prestatie-indicatoren)

Om te kunnen sturen op doelbereik worden indicatoren gebruikt, zoals:

- ontwikkeling van het organischestofgehalte van de bodem (op basis van bodemanalyses);
- reductie in gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen;
- gerealiseerde oppervlakte of lengte aan landschapselementen;
- energieproductie uit duurzame installaties;
- gerealiseerde investeringen in emissiearme technieken.

Deze indicatoren worden per deelnemend bedrijf geïnventariseerd bij de start (nulmeting) en gedurende het project gevolgd op basis van beschikbare bedrijfsgegevens.

Evaluatie en bijsturing

Tijdens kwartaaloverleggen wordt de voortgang besproken en waar nodig bijgestuurd. Aan het einde van het project wordt een evaluatie opgesteld waarin wordt beoordeeld in hoeverre de beoogde doelen zijn gerealiseerd en welke lessen zijn geleerd voor toekomstige gebiedsontwikkeling.

Met deze systematische monitoring en evaluatie wordt de doelgerichtheid en effectiviteit van het gebiedsplan geborgd.

8c Projectadministratie

Toelichting

Geef een beschrijving van de wijze waarop de administratie voor het project wordt opgezet. Het is belangrijk dat alle kosten die voor het project worden gemaakt centraal bij de penvoerder worden bijgehouden en gecontroleerd kunnen worden. Geef onder andere aan hoe voor dit project het inkoopproces, het betalingsproces en eventuele urenregistratie geregeld is. En laat zien op welke wijze de rechtstreekse relatie van facturen met het project wordt aangetoond.

De projectadministratie wordt centraal gevoerd door de penvoerder (gemeente Rheden) en ondersteund door het projectenbureau. Alle project-gerelateerde kosten worden afzonderlijk geadministreerd en voorzien van een duidelijke projectcodering, zodat directe herleidbaarheid is geborgd.

Inkoopproces

Investeringsen worden door de deelnemende partners uitgevoerd conform geldende projectvoorstel. Offertes en opdrachtbevestigingen worden bewaard in de projectadministratie. Indien aanbestedingsprocedures van toepassing zijn zullen deze gehanteerd worden.

Betalingsproces

Facturen worden gecontroleerd op inhoudelijke juistheid, aantoonbare relatie met het goedgekeurde project en subsidiabiliteit. Betaling vindt plaats via de reguliere financiële administratie van de betreffende partner. Kopieën van facturen, betaalbewijzen en – indien relevant – opleveringsbewijzen worden centraal verzameld door de penvoerder.

Urenregistratie

Indien uren subsidiabel zijn, worden deze geregistreerd met behulp van een urenregistratie met vermelding van projectnaam, datum, activiteit en aantal uren.

Door deze werkwijze is een directe relatie tussen gemaakte kosten en projectactiviteiten aantoonbaar en controleerbaar.

8d Beginselen van goed financieel beheer

Toelichting

Geef aan op welke wijze bij de uitvoering van het project en met name het aangaan van verplichtingen de beginselen van goed financieel beheer worden toegepast. Met andere woorden, hoe wordt ervoor gezorgd dat kosten van derden worden gemaakt tegen marktconforme tarieven en op welke wijze wordt dit aantoonbaar gemaakt in het projectdossier?

Bij de uitvoering van het project worden de beginselen van goed financieel beheer toegepast: doelmatigheid, transparantie en marktconformiteit.

Voor indiening van het subsidie aanvraag wordt afhankelijk van de aard en omvang van de investering – meerdere offertes opgevraagd of wordt een benchmark gedaan. Daarnaast wordt indien van toepassing gewerkt volgens de geldende inkoop- en aanbestedingsregels van de betrokken organisatie. Hiermee wordt geborgd dat kosten marktconform zijn.

De gemaakte keuzes worden vastgelegd in het projectdossier, inclusief offertes, opdrachtbevestigingen en een onderbouwing van de selectie van leveranciers. Facturen en betaalbewijzen worden centraal geadministreerd en gekoppeld aan de betreffende projectactiviteiten.

Door deze werkwijze is aantoonbaar dat middelen doelmatig worden besteed en dat verplichtingen zorgvuldig en tegen marktconforme tarieven worden aangegaan.

9. Financieel

9a Begroting

Toelichting

Voeg hier een kopie in van het overzicht “Subsidiabele activiteit” uit het begrotingsformat. (Zie hiervoor het tabblad “Begroting”).

Tip! Kopieer het geselecteerde bereik in het Excel bestand en plak het als afbeelding in dit Word document. Pas voor de leesbaarheid de schaal van de afbeelding aan.

	Totaal subsidie
	€ 2.016.680
Subsidiabele activiteit:	
Productieve investeringen groen- blauw of dierenwelzijn	€ 1.575.790
Niet productieve investeringen op landbouwbedrijven (NIET gericht op het watersysteem)	€ 38.440
Niet productieve investeringen op landbouwbedrijven (gericht op het watersysteem)	€ -
Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven (ALLEEN waterkwantiteit)	€ -
Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven (NIET alleen waterkwantiteit)	€ 262.000
Kennisoverdrachtsactiviteiten	€ -
Ruilverkaveling (voorbereiding en uitvoering)	€ -
Innovaties (ontwikkelen en beproeven)	€ 6.050
Innovaties (investeringen in bedrijfsmiddelen)	€ -
Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten	€ 134.400

9b Toelichting begroting

Toelichting

Licht hieronder of in een aparte bijlage uitgebreid de begroting van uw project toe. Zorg dat de begrote kosten gekoppeld zijn aan de projectactiviteiten. Licht toe welke aannames gedaan zijn bij het opstellen van de begroting en onderbouw deze met documentatie zoals offertes of loonstroken. Motiveer waarom u vindt dat de begrote bedragen passend en redelijk (marktconform) zijn. Wees zo duidelijk mogelijk!

De begroting is rechtstreeks gebaseerd op de projectactiviteiten en is met zorg en op realistische uitgangspunten opgesteld. Per investering/activiteit is vooraf onderzoek gedaan naar de te verwachten kosten. Hierbij is gebruik gemaakt van offertes van leveranciers, prijsopgaven, ervaringscijfers uit de praktijk en beschikbare benchmarks binnen de sector. Op deze wijze is geborgd dat de begroting aansluit bij actuele marktprijzen en uitvoerbaar is binnen de projectperiode.

In een separate bijlage is per activiteit een nadere onderbouwing van de kosten opgenomen, inclusief offertes, prijsindicaties of gehanteerde uitgangspunten.

De kosten hebben voornamelijk betrekking op investeringen die bijdragen aan verduurzaming, innovatie en versterking van biodiversiteit, bodem- en waterkwaliteit en klimaatprestaties. Daarnaast zijn kosten opgenomen voor projectorganisatie, begeleiding, monitoring en kennisdeling, die noodzakelijk zijn voor een zorgvuldige uitvoering en borging van de projectresultaten.

Binnen de begroting is nadrukkelijk rekening gehouden met de subsidievoorwaarde dat maximaal 25% van de subsidie mag worden besteed aan de ondersteunende activiteiten. In het voorliggende project blijft dit aandeel beperkt tot circa 13%, waardoor ongeveer 87% van de subsidie direct wordt ingezet voor investeringen. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de gestelde verhouding en ligt de nadruk aantoonbaar op concrete maatregelen en impact in de praktijk.

De begrote bedragen worden passend en marktconform geacht, aangezien deze zijn gebaseerd op offertes en realistische inschattingen van de benodigde inzet.

9c Aangevraagde subsidie

Toelichting

Voeg hier een kopie in van het overzicht "Subsidie" uit het begrotingsformat. (Zie hiervoor het tabblad "Controle").

Tip! Kopieer het geselecteerde bereik in het Excel bestand en plak het als afbeelding in dit Word document. Pas voor de leesbaarheid de schaal van de afbeelding aan.

	Totaal subsidie	Aandeel	Verdeling
	€ 1.071.206,00	100%	
Subsidiabele activiteit:			
Productieve investeringen groen- blauw of dierenwelzijn	€ 630.316,00	59%	87%
Niet productieve investeringen op landbouwbedrijven (NIET gericht op het watersysteem)	€ 38.440,00	4%	
Niet productieve investeringen op landbouwbedrijven (gericht op het watersysteem)	€ -	0%	
Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven (ALLEEN waterkwantiteit)	€ -	0%	
Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven (NIET alleen waterkwantiteit)	€ 262.000,00	24%	
Kennisoverdrachtsactiviteiten	€ -	0%	13%
Ruilverkaveling (voorbereiding en uitvoering)	€ -	0%	
Innovaties (ontwikkelen en beproeven)	€ 6.050,00	1%	
Innovaties (investeringen in bedrijfsmiddelen)	€ -	0%	
Draagvlakontwikkeling en samenwerkingsactiviteiten	€ 134.400,00	13%	

10. Overig

10a Wat wilt u verder nog melden over uw project?

Toelichting

Geef hieronder eventuele zaken over uw project aan die u niet onder één van voorgaande hoofdstukken kwijt kunt.

Het gebiedsplan HBFO laat zien dat de transitie van de landbouw niet hoeft te leiden tot tegenstelling tussen landbouw, natuur en water, maar juist kan uitgroeien tot een gezamenlijke ontwikkelopgave. In dit gebied werken ondernemers, landgoederen en overheid samen aan een toekomstbestendig landschap waarin duurzame voedselproductie hand in hand gaat met biodiversiteitsherstel, klimaatadaptatie en waterbeheer.

De kracht van dit project ligt in de gebiedsgerichte samenwerking en de bereidheid van landbouwers om actief te investeren in verduurzaming binnen hun eigen bedrijfsvoering. Daarmee wordt niet alleen gewerkt aan beleidsdoelen, maar aan een structurele versterking van het gebied als geheel.

Het HBFO-gebied kan hiermee dienen als voorbeeld van hoe integrale gebiedsontwikkeling in de praktijk vorm krijgt: met landbouw als drager van het landschap en als partner in maatschappelijke opgaven.

10b Bijlagen

Toelichting

Geef -indien van toepassing - hieronder aan welke bijlagen u toevoegt aan uw projectplan.

Nog later toe te voegen: